

Naplňování požadavků rámcové směrnice o vodách v povolovacích procesech

EIA/SEA 2019
12. ročník mezinárodní konference
Ostrava, 24. - 25. 4. 2019
Mgr. Lukáš Záruba

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

Obsah prezentace

- ❖ Stávající stav
- ❖ Možnosti alternativního přístupu

Důvody legislativních úprav

- zvýšená pozornost posuzování dle RSV – dotování infrastr. projektů
- rozsudek SDEU C-461/13 Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland
  - **„o zhoršení se jedná tehdy, jakmile se stav alespoň jedné z kvalitativních složek (...) zhorší** o jednu třídu, i když toto zhoršení nevede k celkově horšímu zařazení útvaru povrchové vody.“
    - Kvalitativními složkami (dle přílohy V RSV a přílohy č. 3 vyhlášky č. 98/2011 Sb., ve znění pozdějších předpisů) pro klasifikaci ekologického stavu útvarů povrchových vod a ekologického potenciálu silně ovlivněných nebo umělých útvarů povrchových vod jsou:
      - biologické ukazatele: např. fytoplankton, faunaryb a další
      - hydromorfologické ukazatele podporující biol. ukazatele: např. kontinuita toku
      - chemické a fyzikálně-chemické ukazatele podporující biol. ukazatele: nesyntetické znečišťující látky a jiné
  - **„členské státy jsou povinny - s výhradou udělení výjimky - odmítnout schválení konkrétního projektu, pokud může vést ke zhoršení stavu (...)** nebo pokud ohrožuje dosažení dobrého stavu (...)"

Důvody legislativních úprav

- Zahájení řízení EUP(2017)9124 v 1/2017 vůči ČR
  - výhrady k implementaci čl. 4 odst. 7 RSV
    - „není stanoveno, v jakém okamžiku schvalování projektů mají příslušné orgány čl. 4 odst. 7 RSV použít“,
  - požadavek na doložení informací u 58 záměrů
    - 14 plavebních záměrů (5 v povodí Vltavy, 6 v povodí Labe, 3 v povodí Moravy)
    - 37 PPO v povodí Vltavy
    - 7 MVE (6 v povodí Labe, 1 v povodí Vltavy) – mj. Les Království

Důvody legislativních úprav

Sdělení EK – jeho součástí je Zpráva EK (4. 4. 2019) o ČR

(přezkum provádění právních předpisů v oblasti životního prostředí 2019)

„... Zefektivnění nebo zjednodušení celého rámce je podmíněno stavebním zákonem. Poslední novela stavebního zákona umožňuje integrovat posuzování vlivů na životní prostředí a postupy vydávání územních rozhodnutí. Posuzování vlivů na životní prostředí a posuzování vlivu na lokality sítě Natura 2000 bylo začleněno do procesu posuzování vlivů na životní prostředí již před revizí směrnice o posuzování vlivů na životní prostředí. Jiná posouzení, jako jsou například posouzení provedená podle směrnice o vodě do tohoto procesu začleněna nejsou. Pokud jde o zásadní ustanovení rámcové směrnice o vodě (čl. 4 a zejména čl.4 odst. 7), která by mohla mít vliv na analýzu variant v rámci projektu, u něhož probíhá rovněž hodnocení dopadu na ŽP, měla ČR mezeru v jejich transpozici (do roku 2010) a jejich uplatňování (do roku 2018). Za tímto účelem byl v roce 2018 přijet Metodický pokyn pro vodoprávní úřady...“

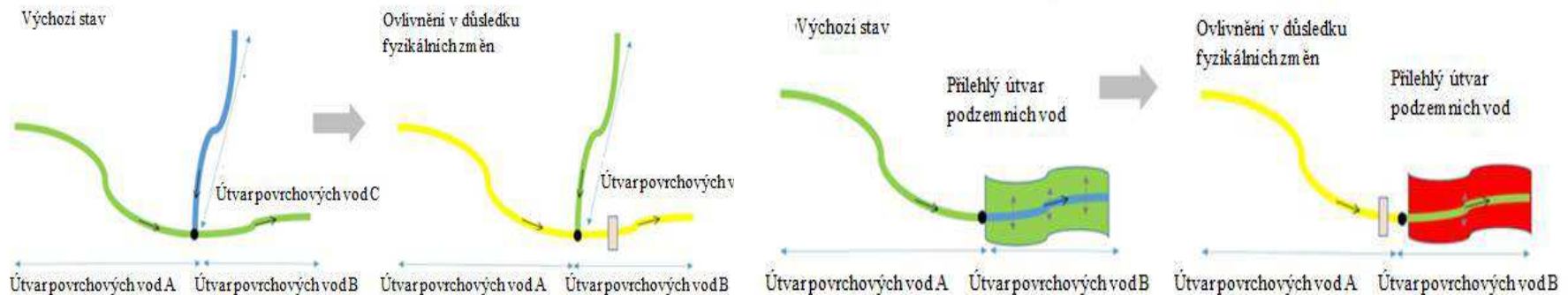
Primární posouzení záměru: Metodický pokyn MZe a MŽP z 15. 2. 2018

Účel

- stanovit pravidla tzv. primárního posuzování, provádějí VPÚ a správci povodí
- sjednocení a popis postupu při provádění primárního posouzení vlivu záměru na stav vodního útvaru, jehož cílem je určit, zda navrhovaný záměr může vést ke zhoršení stavu/potenciálu vodních útvarů nebo znemožnění dosažení dobrého stavu/potenciálu vodních útvarů.

Zásady posuzování vlivů záměru

- ❖ posuzují se nové záměry, změny stávajících staveb i činnosti
- ❖ **velikost záměru není podstatná, ale rozsah vlivu a jeho trvalost ano**
- ❖ záměry se posuzují individuálně a v rámci kumulativního vlivu s ostatními záměry v území
- ❖ posuzuje se vliv na všechny záměrem dotčené vodní útvary

Primární posouzení záměru:

Čl. 4 odst. 7 RSV a § 23a odst. 7 až 9 vodního zákona řeší zhoršení stavu vodních útvarů (VÚ) v důsledku nových změn **fyzikálních poměrů** a **nové trvale udržitelné lidské činnosti**

❖ změna fyzikálních poměrů

- změna jejich hydromorfologických vlastností (hydrologický režim, kontinuita toku, morfologické podmínky),
- velikost a rozsah nehrají roli, vliv na stav může být přímý nebo nepřímý (i na podzemní vody),
- např. vodní elektrárny, PPO, plavební záměry, odběry.
- **zhoršení je možné jakékoliv (např. ze středního na poškozený stav, i v rámci zničeného)**

❖ nová trvalá (trvale udržitelná) lidská činnost

- nelze předem definovat, vždy záleží na konkrétním záměru (nutno zohlednit čas, rozsah, zapojené účastníky a dostupné informace),
- netýká se podzemních vod, chemického stavu povrchových vod a silně ovlivněných VÚ a umělých VÚ,
- **zhoršení je možné pouze z velmi dobrého stavu na dobrý stav (v ČR pouze 1x v HSL)**

Primární posouzení záměru: Možné scénáře

- ❖ Výsledkem posouzení je závěr, že nelze předpokládat zhoršení stavu VÚ

Realizace záměru je možná

- ❖ Přímý vliv by zhoršil ekologický stav/potenciál nebo chemický stav útvaru povrchových vod (vyjma nové změny fyzikálních poměrů)

Realizace záměru není možná

- ❖ Ke zhoršení ekologického stavu útvaru povrchových vod by došlo z velmi dobrého na dobrý

U nové trvale udržitelné lidské činnosti je realizace záměru možná za předpokladu udělení výjimky

Primární posouzení záměru: Možné scénáře

Nové změny fyzikálních poměrů VÚ by přímým nebo nepřímým vlivem vedly ke zhoršení ekologického stavu/potenciálu útvaru povrchových vod

nebo

nové změny fyzikálních poměrů VÚ by nepřímým vlivem vedly ke zhoršení chemického stavu povrchových vod

nebo

nové změny fyzikálních poměrů VÚ by nepřímým vlivem vedly ke změně hladin útvarů podzemních vod

nebo

přímý vliv by vedl ke zhoršení kvantitativního stavu útvaru podzemních vod vlivem změny hladiny VÚ

Realizace záměru je možná za předpokladu udělení výjimky

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

Zákon č. 113/2018 Sb.

§ 17

(1) Souhlas vodoprávního úřadu je třeba ke stavbám, zařízením nebo činnostem, k nimž není třeba povolení podle tohoto zákona, které však mohou ovlivnit vodní poměry, a to

...

(5) Vodoprávní úřad před vydáním souhlasu podle odstavce 1 posoudí možnost zhoršení ~~dobrého~~ stavu nebo ~~dobrého~~ ekologického potenciálu záměrem dotčeného útvaru povrchové vody nebo stavu útvaru podzemní vody. Zároveň posoudí, zda provedením záměru nedojde k takové změně fyzikálních poměrů, která by vedla ke znemožnění dosažení dobrého stavu nebo dobrého ekologického potenciálu záměrem dotčeného útvaru povrchové vody nebo ~~dobrého stavu útvaru podzemní vody. Dojde-li k závěru, že provedení záměru může vést ke zhoršení~~ či znemožnění dosažení dobrého stavu nebo dobrého ekologického potenciálu dotčeného útvaru povrchové vody nebo ~~dobrého stavu útvaru podzemní vody, uloží žadateli usnesením povinnost požádat pro následné uskutečnění záměru o udělení výjimky podle § 23a odst. 8. sdělením upozorní žadatele, že bez výjimky dle § 23a odst. 8 není možné záměr povolit ani provést.~~

- Posouzení možnosti zhoršení či nemožnost dosažení dobrého stavu vodoprávní úřadem dále také v §104 odst. 9, §115 odst. 21

Zákon č. 113/2018 Sb.

§ 23a

...

(8) Uplatnění výjimek podle odstavce 7 je možné, pouze pokud **Zhoršení stavu nebo ekologického potenciálu útvary povrchové vody nebo stavu útvary podzemní vody** či znemožnění dosažení **dobrého stavu nebo dobrého ekologického potenciálu útvary povrchové vody nebo dobrého stavu útvary podzemní vody podle odstavce 7 je možné pouze na základě výjimky, kterou udělí vodoprávní úřad na základě žádosti při současném splnění těchto podmínek**

- a) jsou učiněny všechny schůdné kroky k omezení nepříznivých vlivů na stav vodního útvary,
- b) důvody těchto změn nebo úprav jsou výslovně uvedeny a vysvětleny v plánu povodí podle § 24 a dané cíle se každých šest let přezkoumávají,
- c) důvody těchto změn nebo úprav vyplývají z nadřazeného veřejného zájmu nebo pokud jsou přínosy pro životní prostředí a společnost při dosahování cílů podle odstavce 1 převáženy přínosy nových změn pro lidské zdraví, udržení ochrany obyvatel nebo udržitelný rozvoj a
- d) prospěšné cíle, které z těchto změn nebo úprav vodního útvary vyplývají, nelze z důvodů technické neproveditelnosti nebo pro neúměrné náklady dosáhnout jinými prostředky, jež by byly z hlediska životního prostředí významně lepší.

• (9) **Bez udělené výjimky podle odstavce 8 nelze záměr vedoucí ke zhoršení stavu nebo ekologického potenciálu dotčeného útvary povrchové vody nebo stavu útvary podzemní vody či znemožnění dosažení dobrého stavu nebo dobrého ekologického potenciálu útvary povrchových vod nebo podzemních vod dobrého stavu útvary podzemních vod povolit ani provést.**

Zákon č. 113/2018 Sb.

§ 23a

Další aktuálně navrhovaná úprava

...

(10) Důvody pro udělení výjimky podle odstavce 8 musí být výslovně uvedeny a vysvětleny v platném plánu povodí podle § 24 nebo v jeho nejbližší aktualizaci. Dané cíle se každých šest let přezkoumávají.

Náležitosti žádosti o výjimku

4. Údaje o plnění podmínek pro udělení výjimky:

4.1 Prokázat, že navrhovanými **zmírňujícími opatřeními** budou identifikované vlivy zmírněny.

4.2 Řádně zdůvodnit **nadřazený veřejný zájem**/zájmy naplňované předkládaným záměrem a zhodnotit zejména střet se zájmy stanovenými RSV.

4.3 Zdůvodnit, že navrhovaný **záměr je z hlediska ochrany ŽP nejlepší variantou** k dosažení prospěšných cílů.

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Minist
Vršov
Česká

Přílohy

1. **Situace širších vztahů** místa výkonu činnosti a jeho okolí, schematicky zakreslená do mapového podkladu zpravidla v měřítku 1:10 000 až 1:50 000.
2. **Kopie katastrální mapy** území, jehož se udělení výjimky týká, včetně zakreslení místa záměru nebo činnosti.
3. **Projektová dokumentace nebo popis záměru.**
4. **Údaje o plnění podmínek pro udělení výjimky**, a to:
  1. že jsou učiněny všechny schůdné kroky k omezení nepříznivých vlivů na stav vodního útvaru. K tomu je třeba uvést:
    - a. seznam všech předpokládaných vlivů záměru na stav vodního útvaru a očekávaných dopadů ve všech fázích realizace záměru (při výstavbě, po dokončení výstavby, při provozu),
    - b. seznam všech navržených zmírňujících opatření v jednotlivých fázích realizace záměru,
    - c. posouzení, že navržená zmírňující opatření jsou technicky proveditelná.
  2. že důvody nových změn nebo úprav vyplývají z nadřazeného veřejného zájmu nebo, že přínosy pro životní prostředí a společnost při dosahování cílů podle § 23a odst. 1 vodního zákona jsou převáženy přínosy nových změn pro lidské zdraví, udržení ochrany obyvatel nebo udržitelný rozvoj. K tomu je třeba uvést:
    - a. popis identifikovatelných zájmů, které se střetávají v daném území,
    - b. popis zájmu, který převažuje i s jeho dopady na hospodářství, sociální sféru a životní prostředí, včetně trvání (dlouhodobost či krátkodobost), popis dopadů v případě, že by se záměr nerealizoval
  3. že prospěšných cílů, které ze změn nebo úprav vodního útvaru vyplývají, nelze z důvodů technické neproveditelnosti nebo pro neúměrné náklady dosáhnout jinými prostředky, jež by byly z hlediska životního prostředí významně lepší. K tomu je třeba uvést:
    - a. popis prospěšných cílů zabezpečovaných záměrem, náklady na realizaci záměru a předpokládané dopady na životní prostředí,
    - b. výčet alternativních řešení, včetně posouzení jejich technické proveditelnosti, nákladů na realizaci a předpokládaných dopadů na životní prostředí.
5. **Stanovisko správce povodí** k dokladům pro udělení výjimky, včetně ověření orientační polohy místa záměru v souřadnicích X, Y určených v souřadnicovém systému Jednotné trigonometrické sítě katastrální.
6. **Závazné stanovisko, případně jiný správní akt vodoprávního úřadu**, z něhož vyplývá, že záměr nelze schválit bez výjimky podle § 23a odst. 7 vodního zákona, **bylo-li vydáno jiným vodoprávním úřadem než příslušným k udělení výjimky.**
7. **Rozhodnutí, stanoviska, vyjádření, souhlasy, posouzení, popřípadě jiná opatření** dotčených orgánů, týkající se dané věci, byla-li vydána.
8. **Plná moc** žadatele pro jeho zástupce s uvedením rozsahu úkonů.

Vysvětlivky

- 1) **CZ-NACE** – číselný kód druhu ekonomické činnosti podle Klasifikace ekonomických činností - (§ 19 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů), který je u právnické osoby či fyzické osoby podnikající **hlavní (převažující)**.

Plánování v oblasti vod a čl. 4 odst. 7 RSV

- ❖ při uplatnění výjimky dle čl. 4 odst. 7 RSV je povinnost uvést a vysvětlit důvody těchto změn v plánu povodí → je zapotřebí zajistit zapojení veřejnosti
- ❖ výjimku lze uplatnit i během plánovacího období, tj. není třeba čekat na aktualizaci plánů povodí
- ❖ k 22. 4. 2019 nebyla uplatněna výjimka dle čl. 4 odst. 7 RSV

Alternativní přístup k implementaci požadavků čl. 4 RSV do povolovacích procesů konkrétních záměrů

Úvahy o využití integrace posuzování podle RSV s procesem EIA, s využitím analogie s posouzením vlivů záměru na předměty ochrany a celistvost evropsky významných lokalit a ptačích oblastí (tzv. naturovým hodnocením)

4 základní kroky (namísto dosavadních 2):

- screening
- scoping
- vlastní posouzení vlivů záměru na stav/potenciál VÚ
- udělení výjimky

posouzení vlivů
záměru na
stav/potenciál VÚ

řízení o výjimce

Alternativní přístup k implementaci požadavků čl. 4 RSV do povolovacích procesů konkrétních záměrů

(1) Screening - analogie k procesu vydání stanoviska podle § 45i ZOPK - prověření záměru z pohledu možného významného vlivu na stav/potenciál VÚ

❖ **účel: vyřadit z dalšího posuzování záměry, které jsou s jistotou nekonfliktní**

❖ předmět screeningu: všechny záměry, které mohou mít dopad na VÚ (v praxi záměry dotýkající se zájmů chráněných VZ; jen malá část zároveň předmětem posuz. dle ZPV)

❖ výsledek: odůvodněné stanovisko

(2) Scoping

❖ Může být součástí screeningu (odůvodněné stanovisko vodoprávního úřadu), případně v rámci celého procesu posuzování EIA jako součást zjišťovacího řízení

Kroky (1) a (2) v principu v kompetenci vodoprávního úřadu

Alternativní přístup k implementaci požadavků čl. 4 RSV do povolovacích procesů konkrétních záměrů

Vlastní posouzení vlivů záměru na stav VÚ – součástí procesu EIA

- analogie ke zpracování naturového posouzení – **podrobné vyhodnocení vlivů záměru na stav/potenciál VÚ**

Možné závěry hodnocení:

❖ záměr nezhorší stav/potenciál VÚ ani nezamezí dosažení dobrého stavu/potenciálu VÚ v budoucnu

záměr lze schválit

❖ záměr zhorší stav/potenciál VÚ nebo zamezí dosažení dobrého stavu/potenciálu VÚ v budoucnu

záměr lze schválit v případě uplatnění výjimky

❖ záměr zhorší stav/potenciál VÚ nebo zamezí dosažení dobrého stavu/potenciálu VÚ v budoucnu

záměr nelze schválit

Vlastní posouzení vlivů záměru na stav/potenciál VÚ

❖ závěr posouzení v závazném stanovisku EIA

Analogie s NH není zcela možná, stanovisko by mělo odrážet tři možné závěry hodnocení dle RSV (viz výše):

- ✓ **souhlasné stanovisko EIA** pro záměry bez významného vlivu na VÚ
- ✓ **souhlasné stanovisko** pro záměry s významným vlivem na VÚ, které bude možné povolit na základě výjimky dle čl. 4 odst. 7 RSV pro dotčené VÚ (tj. **souhlasné stanovisko EIA podmíněné udělením výjimky v samostatném řízení**)
- ✓ **nesouhlasné stanovisko EIA** pro záměry s významným vlivem na VÚ pro které není relevantní uplatnění výjimky dle čl. 4.7 RSV

V případě poslední skupiny záměrů by mělo být umožněno **ukončit proces posuzování již ve zjišťovacím řízení (odmítnutí projektu v dané podobě)**

Vlastní posouzení vlivů záměru na stav/potenciál VÚ

výhody a nevýhody

- + možnost vyloučit z posuz. (ve screeningu) nekonfliktní záměry
- + řešení konvenující EK
- + možnost využít výhod streamliningu
- + v rámci procesu EIA by byla zajištěna účast veřejnosti
- + „odlehčení“ správcům povodí
- + vhodné načasování - řešení problematiky již v předprojektové fázi
- + odstranění potenciálních konfliktů zájmů správců povodí

- nutná změna legislativy
- riziko navýšení počtu záměrů, které by podléhaly EIA
- nutnost zavedení systému zajišťujícího odbornou způsobilost zpracovatelů posouzení
- nutnost zavedení systému zajišťujícího autorizovaným osobám přístup k potřebným datům

Děkuji za pozornost

